

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puzkarski

w sprawie **M. J.**

skazanego za czyn z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 19 lipca 2023 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 14 lipca 2022 r., sygn. akt III Ka 141/22,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Kaliszu

z dnia 17 grudnia 2021 r., sygn. akt II K 811/21,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od skazanego M. J. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

M. J. został oskarżony o to, że:

I. w dniu 1 stycznia 2021 r. w K. na ul. [...], na prostym odcinku drogi umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym określone w art. 3 ust. 1, art. 16 ust. 1 i 4 oraz art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20.06.1997 r. Prawo o ruchu drogowym w ten sposób, że kierując po drodze publicznej [...] samochodem osobowym marki B. o nr rej. [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości o stężeniu 1,26 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu oraz pod wpływem kokainy w stężeniu 14 ng/ml, które to

stężenie oddziałuje na organizm jak alkohol w stężeniu pow. 0,5 promila, spowodował wypadek komunikacyjny, że naruszył w sposób umyślny zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że nie stosując się do znaku drogowego poziomego P4-linia podwójna ciągła oraz rozpędzając kierowany przez niego pojazd do prędkości 163 km/h, która to prędkość znacznie przekraczała prędkość administracyjnie dopuszczalną na danym odcinku drogi, wykonując manewr wyprzedzania innego pojazdu, utracił panowanie nad kierowanym przez niego pojazdem, zjechał na przeciwny pas ruchu uderzając przednią częścią pojazdu w prawidłowo poruszający się samochód osobowy marki V. o nr rej. [...] kierowany przez M. S., w następstwie czego pasażer tego pojazdu małoletni M. S.1, doznał obrażeń ciała pod postacią rozległego urazu czaszkowo-mózgowego, w wyniku których nastąpił jego zgon w dniu 1 stycznia 2021 r., a M. S. doznała obrażeń ciała pod postacią złamania wybuchowego kręgu L2 z kompresją trzonu i przemieszczeniem dokanałowym tylnej krawędzi, złamania wyrostka kolczystego L1, złamania kości promieniowej lewej z przemieszczeniem z raną tłuczoną i otarciem naskórka, stłuczenia mostka i brzucha, stłuczenia i zniekształcenia przedramienia lewego, złamania żeber III - VIII strony lewej, otarcia skóry okolicy dłoniowej ręki prawej, otarcia skóry okolicy przedrzepkowej prawej i lewej, które to obrażenia ciała naruszyły czynności organizmu na czas powyżej dni siedmiu, tj. o czyn z art. 177 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

II. w dniu 1 stycznia 2021 r. w K. na ul. [...] o po drodze publicznej [...] kierował w ruchu lądowym samochodem osobowym marki B. o nr rej. [...], znajdując się w stanie nietrzeźwości o stężeniu 1,26 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, oraz będąc pod wpływem kokainy w stężeniu 14 ng/ml, które to stężenie oddziałuje na organizm jak alkohol w stężeniu pow. 0,5 promila, tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Kaliszu wyrokiem z dnia 17 grudnia 2021 r., sygn. akt II K 811/21, oskarżonego M. J. uznał za winnego:

1. popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie I., z tą zmianą w jego opisie, iż obrażenia ciała doznane przez pokrzywdzoną M. S. stanowią ciężki uszczerbek na jej zdrowiu pod postacią ciężkiej długotrwałej choroby, a swoim zachowaniem oskarżony wypełnił dyspozycję art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 10 lat pozbawienia wolności; na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł

wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym dożywotnio;

2. popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie II., wypełniającego znamiona art. 178a § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres 5 lat.

Sąd wymierzył oskarżonemu karę łączną 10 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet wskazane okresy rzeczywistego pozbawienia wolności oraz łącznie środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego dożywotnio (pkt 7). Na podstawie art. 63 § 4 k.k. zaliczył oskarżonemu, na poczet zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym. Na podstawie art. 43a § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w wysokości 5.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, a na podstawie art. 47 § 3 k.k. obowiązek uiszczenia nawiązek na rzecz oskarżycieli posiłkowych we wskazanych w wyroku kwotach. Rozstrzygnął też o kosztach procesu, zwalniając oskarżonego od obowiązku uiszczenia części zaistniałych wydatków.

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli obrońca oskarżonego, prokurator (na niekorzyść oskarżonego) oraz pełnomocnicy oskarżycieli posiłkowych.

Obrońca oskarżonego zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

I. W zakresie czynu z pkt 1.:

II. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia:

- art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z interdyscyplinarnej opinii biegłych, to jest Instytutu Ekspertyz Sądowych im. [...] w K., poprzez przyjęcie, iż wniosek dowodowy w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania, w sytuacji gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie, a w szczególności z uzyskanych opinii biegłych nie wynika wprost, czy obrażenia, skutkujące zgonem pokrzywdzonego M. S.1 powstały w wyniku niezapiętych przez pokrzywdzonego pasów bezpieczeństwa, a z kolei w stosunku do pokrzywdzonej M. S. z uzyskanej opinii biegłego sądowego nie wynika

w sposób kategoryczny i jednoznaczny, iż rodzaj powstałych obrażeń ciała u pokrzywdzonej stanowi ciężki uszczerbek na zdrowiu w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.k.,

- art. 170 § 1a i 2 k.p.k., art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. oraz art. 9 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka S. J. - brata oskarżonego na okoliczność nadużywania przez oskarżonego alkoholu oraz opinii biegłych na okoliczność stanu zdrowia psychicznego oskarżonego i jego poczytalności w chwili popełnienia czynu;

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na uznaniu, że oskarżony swoim zachowaniem spowodował u pokrzywdzonego M. S.1 obrażenia ciała skutkującego jego zgonem, a u M. S. obrażenia ciała stanowiące ciężki uszczerbek na zdrowiu pod postacią ciężkiej długotrwałej choroby, w sytuacji gdy z analizy zgromadzonego materiału dowodowego, a w szczególności z ustnej opinii biegłej wynika, iż zachodzą zasadnicze wątpliwości w zakresie tego, czy pokrzywdzony M. S.1 przy zapiętych pasach bezpieczeństwa odniósłby obrażenia ciała skutkujące jego zgonem, a z kolei obrażenia ciała M. S., stanowiące zdaniem Sądu ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci ciężkiej długotrwałej choroby, nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym, a w szczególności w niepełnej, niejasnej i wewnętrznie sprzecznej opinii biegłego, zarówno pisemnej, jak i ustnej;

3. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie swobodnej oceny dowodu z zeznań świadka D. N. i nadanie im przymiotu wiarygodności w całości w zakresie złożonych przed Sądem, a pominięcie treści zeznań złożonych na etapie przygotowawczym, w sytuacji gdy dokonując oceny dowodu Sąd winien uznać za wiarygodne zeznania złożone bezpośrednio po zdarzeniu, mając na względzie zasady prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a także fakt, iż zeznania złożone po upływie kilku miesięcy są mniej wiarygodne z uwagi na upływ czasu od zdarzenia;

4. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, poprzez uznanie, iż niedostosowanie prędkości jazdy do

warunków na drodze, ale również do możliwości reagowania z uwagi na znajdowanie się w stanie nietrzeźwości oraz pod wpływem kokainy doprowadził do tego, że oskarżony w sposób niekontrolowany zbliżył się do samochodu poprzedzającego i aby uniknąć zdarzenia zmuszony był do podjęcia manewru wyprzedzania, co było bezpośrednią przyczyną zderzenia z prawidłowo jadącym pojazdem marki V., w sytuacji gdy przy prawidłowo dokonanej ocenie stanu faktycznego, uwzględnieniu wyjaśnień oskarżonego i zeznań świadka D. N. należało dojść do wniosku, iż oskarżony wykonując odruch bezwarunkowy podjął nagły manewr ominięcia pojazdu go poprzedzającego z powodu jego nagłego hamowania, co skutkowało zderzeniem z pojazdem marki V.;

5. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 366 k.p.k. poprzez niewyjaśnienie przez Sąd wszystkich istotnych okoliczności sprawy, to jest ustalenia czy pokrzywdzony M. S.1 miał faktycznie w momencie zderzenia zapięte pasy bezpieczeństwa i jakie odniósłby obrażenia ciała, gdyby tego obowiązku jako pasażer dochował, i czy wówczas w momencie zderzenia mógłby doznać obrażeń ciała skutkujących zgonem, a także ustalenia okoliczności i przyczyny powstałych obrażeń ciała u M. S. oraz ich charakteru, tj. czy są to długotrwałe czy trwałe i czy oskarżony winien za to ponosić odpowiedzialność, a także czy wykonany nagły manewr wyprzedzania był bezpośrednim skutkiem (tak w oryginale – uw. SN) wypadku czy też był konsekwencją konieczności ominięcia pojazdu poprzedzającego pojazd oskarżonego w wyniku jego nagłego hamowania;

6. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 424 § 2 k.p.k. poprzez zamieszczenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku rozważań w zakresie uprzedniej karalności oskarżonego w oparciu o kartę karną uzyskaną przez organy ścigania na etapie postępowania przygotowawczego, tj. liczącą powyżej 6 miesięcy, w sytuacji gdy Sąd na etapie postępowania sądowego winien zwrócić się do Krajowego Rejestru Sądowego celem uzyskania aktualnych danych o karalności oskarżonego, a następnie przed zamknięciem przewodu sądowego winien upewnić się czy karta karna znajdująca się w zgromadzonym materiale dowodowym była uzyskana nie później aniżeli przed 6 miesiącami poprzedzającymi dzień zamknięcia przewodu sądowego, czego w przedmiotowej sprawie Sąd nie uczynił.

W przypadku nieuwzględnienia powyższych zarzutów, z ostrożności procesowej, rażącą niewspółmierność orzeczonej wobec oskarżonego kary, jak też rażącą niewspółmierność orzeczonego środka karnego.

II. W zakresie czynu z pkt 2., z ostrożności procesowej, rażącą niewspółmierność orzeczonego środka karnego.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonego kary łącznej 4 lat pozbawienia wolności i orzeczenie środka karnego w postaci łącznego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres 10 lat. Nadto wystąpił o przeprowadzenie dowodu z interdyscyplinarnej opinii biegłych sądowych z Instytutu Ekspertyz Sądowych im. [...] w K., formułując szereg pytań, które zdaniem skarżącego domagają się odpowiedzi.

Prokurator oraz pełnomocnicy zarzucili wyrokowi rażącą niewspółmierność (łagodność) wymierzonych oskarżonemu kar i wadliwość orzeczenia o kosztach procesu, nadto (prokurator) obrazę art. 43b k.k. poprzez jego niezastosowanie. Skarżący sformułowali wnioski odpowiadające treści zarzutów.

Sąd Okręgowy w Kaliszu wyrokiem z dnia 14 lipca 2022 r., sygn. akt III Ka 141/22, zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że:

1. podwyższył orzeczoną wobec oskarżonego w punkcie 1. karę pozbawienia wolności do 11 lat i 6 miesięcy oraz orzeczoną w punkcie 3. karę łączną pozbawienia wolności do 12 lat;
2. na podstawie art. 43b k.k. orzekł podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez opublikowanie go na stronie internetowej Sądu Rejonowego w Kaliszu;
3. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa w całości wydatki za postępowanie przygotowawcze i przed Sądem I instancji w kwocie 25.196,71 zł;
4. zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżycieli posiłkowych kwoty po 8.000 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego udzielonego im w postępowaniu przygotowawczym i przed Sądem I instancji.

W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy. Nadto rozstrzygnął o kosztach procesu za instancję odwoławczą.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego wniósł obrońca aktualnie skazanego M. J., zarzucając „rażące naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

1. art 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie i nierozstrzygnięcie wątpliwości na korzyść oskarżonego, pomimo, iż obrona wskazywała zarówno przed Sądem I i II instancji na takowe wątpliwości w zakresie w jakim podnosiła, iż istnieje bezpośredni związek przyczynowy pomiędzy niezapiętymi pasami bezpieczeństwa a skutkiem śmiertelnym jaki wystąpił u pokrzywdzonego M. S.1 wskutek zderzenia pojazdów – co miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, albowiem doprowadziło do ustaleń Sądu II instancji o braku przyczynienia się M. S. do zaistniałego zdarzenia, podczas gdy rozstrzygnięcie na korzyść oskarżonego wątpliwości odnośnie zachowania kierującego samochodem V. doprowadzić winny do wniosku, że przyczynił się on do takowego skutku.

2. art. 167 k.p.k., art. 169 § 1 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 4 i 5 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1a k.p.k. w zw. z art. 193 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w odniesieniu do oddalenia wniosków dowodowych:

- o przeprowadzenie dowodu z interdyscyplinarnej opinii biegłych, to jest Instytutu Ekspertyz Sądowych im. [...] w K., poprzez przyjęcie, iż wniosek dowodowy w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania, w sytuacji gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie, a w szczególności z uzyskanych opinii biegłych nie wynika wprost czy obrażenia, skutkujące zgonem pokrzywdzonego M. S.1 powstały w wyniku niezapiętych przez pokrzywdzonego pasów bezpieczeństwa, a z kolei w stosunku do pokrzywdzonej M. S. z uzyskanej opinii biegłego sądowego A. T. nie wynika w sposób kategoryczny i jednoznaczny, iż rodzaj powstałych obrażeń ciała u pokrzywdzonej M. S. stanowi ciężki uszczerbek na zdrowiu w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

- o przeprowadzenie dowodu z interdyscyplinarnej opinii biegłych sądowych z Instytutu Ekspertyz Sądowych im. [...] w K., tj.

a) z zakresu techniki samochodowej, ruchu drogowego i rekonstrukcji wypadków, celem wydania kompleksowej opinii oraz dokonania analizy - z uwzględnieniem wszelkich wynikających z materiału dowodowego sprawy wariantów i uzyskanie odpowiedzi na n/w pytania:

- W jaki sposób przemieszczał się samochód osobowy marki V. po zderzeniu z pojazdem marki B. ?
 - Czy nastąpiło kierunkowe użycie sił fizycznych na znajdujące się w pojeździe V. osoby (w celu ustalenia zajmowanych pozycji przez poszczególne osoby, przed przedmiotowym zderzeniem) ?
 - Czy wszystkie osoby znajdujące się w pojeździe marki V. miały zapięte pasy bezpieczeństwa, jeśli tak czy było zapięte prawidłowo?
 - Czy w przypadku prawidłowo zapiętych pasów pasażerowie odnieśliby obrażenia, które to zostały stwierdzone?
 - Czy pokrzywdzony M. S.1 przy prawidłowo zapiętych pasach bezpieczeństwa odniósłby obrażenia, które to doprowadziłyby do śmierci?
 - Czy pokrzywdzona M. S. odniosła obrażenia ciała stanowiące ciężki uszczerbek na zdrowiu poszkodowanej w rozumieniu treści art. 156 k.k., w tym ustalenie jaki był stan zdrowia poszkodowanej M. S. przed wypadkiem oraz jakie są rokowania na przyszłość?
 - Czy do odniesionych obrażeń ciała M. S. przyczynić mogły się nieprawidłowo zapięte pasy bezpieczeństwa bądź niezapięte w ogóle?
 - Czy zaistniałe zdarzenie miało wpływ na stan zdrowia psychicznego pokrzywdzonej M. S., w przypadku odpowiedzi twierdzącej, w jakim zakresie miało to wpływ i jakie są rokowania na przyszłość?
 - oddalenie wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadka S. J. - brata oskarżonego na okoliczności dotyczące nadużywania przez oskarżonego alkoholu oraz opinii biegłych na okoliczność opinii sądowo-psychiatrycznej na okoliczność stanu zdrowia psychicznego oskarżonego i jego poczytalności w chwili popełnienia czynu.
3. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art 433 § 2 k.p.k. i art 457 § 3 k.p.k., które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na nierzetelnym rozważeniu zawartych w apelacji zarzutów odnoszących się do błędów w ustaleniach faktycznych, w zakresie przyjęcia, że oskarżony dopuścił się czynu zabronionego art. 177 § 2 k.k. i art. 178 § 1 k.k. w związku z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 178a § 1 k.k.”

W konkluzji obrońca wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu w zaskarżonym zakresie, a także wyroku Sądu Rejonowego w Kaliszu i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Należało podzielić pogląd prokuratora o oczywistej bezzasadności przedmiotowej kasacji, co skutkowało jej oddaleniem w trybie art. 535 § 3 k.p.k., tj. na posiedzeniu bez udziału stron.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego oczywista bezzasadność kasacji zachodzi w sytuacji, gdy już w wyniku pobieżnej analizy zawartych w niej zarzutów nasuwa się spostrzeżenie, że nie są one trafne, a przedstawiony przez skarżącego wniosek bądź wnioski nie odpowiadają zaistniałym w sprawie realiom procesowym. Taka sytuacja występuje w niniejszej sprawie.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że chociaż obrońca wskazał, iż wyrok Sądu odwoławczego zaskarża w całości, to podniesione w kasacji zarzuty nawiązują wyłącznie do skazania M. J. za jeden z przypisanych mu czynów – z art. 177 § 2 k.k. i in. Trudno też nie dostrzec, że tylko jeden z trzech podniesionych w kasacji zarzutów, mianowicie zarzut ujęty w pkt 3., wskazuje na naruszenie przez Sąd Okręgowy przepisów dotyczących postępowania odwoławczego. Zarzuty z pkt 1. i 2. powracają, wbrew art. 519 k.p.k., do postępowania pierwszoinstancyjnego, przy czym, gdy to Sąd meriti poczynił ustalenia faktyczne i orzekł o winie skazanego, cechę apelacji nadaje przedmiotowej kasacji zamieszczenie w niej nieobecnego w zwykłym środku zaskarżenia zarzutu obrazy art. 5 § 2 k.p.k. Nasuwa się przy tym wrażenie, że głównym celem skarżącego jest podważenie ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Rejonowy i przymuszanie do tezy, że „obrażenia, skutkujące zgonem pokrzywdzonego M. S.1 powstały w wyniku niezapiętych przez pokrzywdzonego pasów bezpieczeństwa”. Teza ta, w istocie przerzucająca odpowiedzialność za śmierć pokrzywdzonego na kierowcę samochodu V., jest nie do przyjęcia, bowiem nie ulega wątpliwości, że przyczyną obrażeń M. S.1 i jego matki było uderzenie w samochód, którym jechali,

samochodu prowadzonego z jaskrawym naruszeniem przepisów przez skazanego. Zasadnie stwierdził to „z całą mocą” Sąd odwoławczy, wskazując, że „obrażenia, których doznał pokrzywdzony, które skutkowały jego śmiercią były wynikiem zderzenia pojazdów, do którego doprowadził oskarżony. Gdyby nie zderzenie z pojazdem oskarżonego, to niezapięcie pasów przez pokrzywdzonego nie spowodowałoby u niego żadnych konsekwencji zdrowotnych”. Nie popełnił też błędu wspomniany Sąd, gdy aprobowano przytoczył pogląd Sądu meriti, że zgodnie z koncepcją tzw. obiektywnego przypisania skutku w sytuacji, gdy doznane przez pokrzywdzonego obrażenia skutkujące jego śmiercią były normalnym, typowym następstwem zachowania skazanego, które polegało na zbyt szybkiej jeździe, zjechaniu na przeciwny pas jezdni i czołowym zderzeniu z pojazdem, w którym znajdował się pokrzywdzony, nie może być mowy o ograniczeniu jego odpowiedzialności. W takiej sytuacji niezapięcie pasów bezpieczeństwa przez pokrzywdzonego powinno być rozpatrywane jedynie jako przyczynienie się do zintensyfikowania skutków zdarzenia, co z kolei może mieć znaczenie przede wszystkim przy wymiarze kary (sądy obu instancji miały to na uwadze wymierzając M. J. karę) i ustaleniu wysokości należnego pokrzywdzonemu zadośćuczynienia czy obowiązku naprawienia szkody, pozostaje jednak bez wpływu na przypisanie oskarżonemu odpowiedzialności za spowodowanie wypadku drogowego z następstwem, o którym mowa w art. 177§ 2 k.k.

Stanowisko zajęte przez sądy obu instancji jest zgodne z poglądami niejednokrotnie wyrażanymi przez Sąd Najwyższy, którego judykatów nie ma potrzeby przytaczać, skoro zostały powołane przez Sąd I instancji. Autor kasacji nie podjął na tym polu polemiki, w konsekwencji, niezależnie od wadliwości zarzutu naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 5 § 2 k.p.k., nie mogła odnieść skutku linia obrony sprowadzająca się do podważania skazania oskarżonego m.in. z art. 177 § 2 k.k., bazująca na założeniu, że gdyby M. S.1 miał zapięte pasy bezpieczeństwa, to najprawdopodobniej przeżyłby wypadek. Ta uwaga odnosi się też do zarzutu z pkt 2. kasacji, w którym jest mowa, że „z uzyskanych opinii biegłych nie wynika wprost czy obrażenia, skutkujące zgonem pokrzywdzonego M. S.1 powstały w wyniku niezapiętych przez pokrzywdzonego pasów bezpieczeństwa”. W związku z tym, niezależnie od krytyki prezentowanej przez obrońcę przyczyny powstania

obrażeń u pokrzywdzonego, należy podkreślić, że przepis art. 177 § 2 k.k. zastrzega karę dla sprawcy, gdy następstwem spowodowanego przez niego wypadku jest śmierć innej osoby albo ciężki uszczerbek na jej zdrowiu, a jest faktem, że takie było następstwo wypadku spowodowanego przez M. J.. Celowe będzie też przypomnieć, że w wyniku wypadku ciężkiego uszczerbku na zdrowiu doznała M. S., chociaż, jak ustalono, podróżowała mając zapięte pasy bezpieczeństwa. Zatem przyjęta przez Sąd meriti kwalifikacja prawna czynu przypisanego skazanemu byłaby prawidłowa również wtedy, gdyby tylko ona była pokrzywdzona jego zachowaniem. Budzi zdziwienie twierdzenie skarżącego, że z opinii biegłego nie wynika w sposób jednoznaczny, iż rodzaj powstałych obrażeń ciała u pokrzywdzonej stanowi ciężki uszczerbek na zdrowiu w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.k. Wszak w opinii pisemnej biegły A. T. uznał, że stwierdzone u M. S. obrażenia „spowodowały wystąpienie skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. pod postacią innego, ciężkiego kalectwa (...) oraz ciężkiej długotrwałej choroby – wymagającej intensywnej rehabilitacji oraz powodującą długotrwałą niezdolność do pracy w zawodzie” (k. 674v akt sprawy) i podtrzymał to stanowisko na rozprawie (k. 692v-693). Jest faktem, że opinia wspomnianego biegłego miała pewne mankamenty, jednak Sąd odwoławczy zasadnie stwierdził, iż Sąd meriti je dostrzegł i wyjaśnił, wobec czego zasługuje na akceptację jego stanowisko, że stwierdzone u pokrzywdzonej obrażenia, przebieg i długotrwały czas ich leczenia oraz rehabilitacji, skutek w postaci rozstroju jednego z najważniejszych narządów (kręgosłupa) każą uznać, że M. S. doznała ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci ciężkiej długotrwałej choroby w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

Za wręcz niezrozumiałą trzeba zaś uznać pogląd obrońcy, że dla ustalenia odpowiedzialności oskarżonego ma znaczenie badanie takich zagadnień jak: sposób przemieszczania się samochodu V. po zderzeniu z pojazdem B., ustalenie pozycji zajmowanych przed wypadkiem przez poszczególne osoby (poza tym wiadomo gdzie siedzieli kierowcy obu pojazdów, a gdzie pasażerowie V.), stan zdrowia poszkodowanej M. S. przed wypadkiem, jak też czy zaistniałe zdarzenie miało wpływ na stan jej zdrowia psychicznego. Co do ostatniej kwestii trudno mieć wątpliwości, gdy mieć na uwadze, że w wyniku zawnionego przez skazanego wypadku drogowego pokrzywdzona straciła dziecka i sama doznała poważnych

obrażeń ciała. Z kolei zupełnie dowolna jest sugestia skarżącego, że M. S. miała nieprawidłowo zapięte bądź w ogóle niezapięte pasy bezpieczeństwa; nadto tak jak w przypadku M. S.1 ta kwestia nie miała znaczenia dla określenia kwalifikacji prawnej czynu oskarżonego.

Podobnie nie jest zrozumiałe twierdzenie obrońcy, że uchybieniem mogącym mieć wpływ na treść orzeczenia było nieprzesłuchanie w charakterze świadka S. J. Co do tego zagadnienia zarzut kasacji nie jest prawidłowo skonstruowany, skoro wniosek o przeprowadzenie przedmiotowego dowodu nie został skierowany do Sądu odwoławczego, którego obowiązkiem było jedynie zajęcie stanowiska co do zarzutu podniesionego w apelacji. Sąd *ad quem* zasadnie wskazał, że Sąd meriti mógł odstąpić od przesłuchania S. J., skoro sam oskarżony przyznał fakt nadużywania alkoholu i destrukcyjny wpływ tego na jego życie, a okoliczność ta została potwierdzona w opinii psychiatrycznej i wywiadzie środowiskowym. Biegli lekarze psychiatrzy rozważali nadużywanie przez oskarżonego alkoholu, rozpoznali u niego zespół uzależnienia od alkoholu oraz mając to w polu widzenia sformułowali jednoznaczne wnioski co do stanu poczytalności oskarżonego *tempore criminis*. Sąd Okręgowy słusznie też zauważył, że stan pod wpływem kokainy, w jakim oskarżony wtedy się znajdował, a w który sam się wprowadził, podlega ocenie w oparciu o art. 31 § 3 k.k.

Trzeci zarzut kasacji, formalnie poprawny, bo wskazujący na rażące naruszenie przepisów postępowania adresowanych do sądu odwoławczego, nie jest zasadny, bowiem lektura pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego pozwala stwierdzić, że zarzuty z pkt I.2 i 4 apelacji, podnoszące błędy w ustaleniach faktycznych, zostały rozważone z należytą starannością. Sąd odwoławczy nie poprzestał na prostej akceptacji ustaleń dokonanych przez Sąd I instancji, ale przekonująco wykazał, dlaczego zastrzeżenia podniesione w tym względzie przez obrońcę nie są zasadne. Jak wyżej podano, Sąd Okręgowy odniósł się do kwestii prawidłowości oceny obrażeń doznanych przez M. S. oraz zasadności łączenia śmierci jej syna z zachowaniem skazanego; w nawiązaniu do zarzutu z pkt I.4 apelacji celowe będzie przy tym zauważyć, że w art. 177 § 2 k.k. jest mowa li tylko o zaistnieniu określonego następstwa wypadku (fakt obiektywny), a nie o

spowodowaniu przez sprawcę śmierci innej osoby albo ciężkiego uszczerbku na jej zdrowiu.

Gdy chodzi o kwestie ujęte w pkt I.4 apelacji, nie nasuwa zastrzeżeń wywód Sądu odwoławczego tłumaczący aprobatę dla stanowiska Sądu Rejonowego, iż nie zasługują na wiarę wyjaśnienia oskarżonego, gdy twierdził on, że zjechał na przeciwny pas ruchu w „odruchu bezwarunkowym”, wynikającym z podjęcia nagłego manewru ominięcia poprzedzającego go, hamującego niespodziewanie pojazdu. Tej wersji przeczyły wiarygodne dowody w postaci zeznań świadka D. N. oraz opinii biegłego z dziedziny ruchu drogowego i rekonstrukcji zdarzeń drogowych, która to opinia uwzględniała m.in. obiektywne dane w postaci zapisów w sterownikach samochodu B., którym kierował skazany. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że w apelacji obrońca nie przedstawił żadnych okoliczności, które podważałyby wartość tej opinii oraz że wbrew twierdzeniu skarżącego zeznania wspomnianego świadka są logiczne i konsekwentne, a jedyną występującą w nich rozbieżność (co do ilości zaobserwowanych przez świadka, a wykonanych przez oskarżonego przed zdarzeniem manewrów wyprzedzania) świadek w sposób przekonujący wyjaśnił. Sąd przekonująco wytłumaczył też, dlaczego nie podziela poglądu obrońcy, że opinia biegłego wskazuje na brak możliwości zaobserwowania przez D. N. sposobu poruszania się pojazdu oskarżonego i pojazdu, który go poprzedzał.

Z tych względów Sąd Najwyższy oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną, co skutkowało obciążeniem skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.

[K.K.]

[ms]

